

je luteranstvo v naših pokrajinah stalno napredovalo. Ljubljanski luterani so vedno pošiljali v Nemčijo po Trubarja, naj se preseli zopet v Ljubljano, ker rabijo »krščanskega predikanta«. Leta 1561 se je vrnil na Kranjsko in je pomenila njegova vrnitev za luterane veliko zmago. Po zopetni vrnitvi v Ljubljano je pridigoval ob nedeljah slovensko, ob četrkih pa nemško.

Govore zoper cerkvene oblastnike, duhovnike ali razne cerkvene razvade so ljudje še poslušali, toda ko se je z izpremembo bogočastja začel razkrivati končni cilj novoverskega gibanja, jih je tako bogoskrunsko ravnanje v živo zadelo. Zato opažamo, da so Trubar in njegovi tovariši tako v Ljubljani kakor drugod zlasti s svojim nastopom pri službi božji in delitvi zakramentov vzbudili mnogo pohujšanja. Njihov način obhajanja popisuje škof Hren sledeče: Hostije in velik vrč z vinom postavijo na oltar in govorijo nad njimi Kristusove besede pri zadnji večerji. Ako se vrč izprazni in je še več obhajancev navzočih, gre cerkvenik v bližnjo krčmo po vino, katerega vlijejo v kelih in brez ponavljanja preje rečenih besedi razdele obhajancem kot zakrament. Preostalo vino pa vzame cerkvenik seboj in ga izpije pri kosilu. Ako je Primožu Trubarju pri obhajanju preostalo kaj hostij, jih je vtaknil v žep in rekel: »To ni zakrament.«

Komaj deset tednov je deloval Trubar na Kranjskem, ko ga je vleklo zopet nazaj na Nemško. Napotil se je preko Tirolske v Urah, kjer je prevzel zopet župnijsko in nadzoroval tisk hrvaških knjig. Njegovo bivanje na Nemškem je imelo le značaj kratkega dopusta, toda Trubar je kazal le malo veselja za vrnitev v domovino. Vrnil se je leta 1562 s svojo družino v Ljubljano.

L. 1565 je bil ponovno izgnan, vrnil se je že l. 1567 za malo časa na Kranjsko, potem pa odšel za vedno v tujino. Daljno bivanje Trubarjevo na Nemškem za Slovence nima posebnega pomena. Višek svojega življenja in delovanja je že bil davno prekoračil. Prevajal je še sicer naprej nemške protestantske knjige v slovenščino, a kakega živahnega književnega delovanja ni več opaziti. Izdal je še: Davidove psalme, celi katekizem z dvema razlagama in slovenski koledar. Prevod Lutrove razlage evangelijev sta izdala šele po njegovi smrti njegov sin Felicijan in Savinec (1595). Njegova hiša je bila redno zbirališče mnogih kranjskih dijakov iz plemstva in meščanstva, ki so takrat študirali na nemškem vseučilišču v Tübingi.

V visoki starosti 78 let je umrl dne 29. julija 1586. Trubarjeva nagrobna plošča nam kaže sliko vstalega Zveličarja, pod njo Trubar v krogu svoje družine.

Kot pisatelj Trubar ni bil samostojen in izviren. Vsa njegova dela so izključno prevodi nemških protestantskih knjig. Lutrovske nauke o veljavi in raziskovanju pisane besede božje, mu je potisnil pero v roke in ga izpodbu-

893

dil, da je začel prvi pisati v onem narečju, kateremu je bil privajen iz mladosti. Zato bo ostalo njegovo ime ved-

no združeno s pričetkom novoslovenskega slovstva, dasiravno so njegove verske novotarije propadle že davno.

Evharistični kongres v Zagrebu.

Pred kongresom.

Pred otvoritvijo veličastnega evharističnega kongresa v Zagrebu so se vršila posvetovanja jugoslovanskih škofov, ki so napravili razne sklepe ter naslovili več spomenic in odgovorov. Škofje bodo izdali kot zaključek kongresa na vse vernike skupno poslanico, ki bo vsebovala zahvalo ljudstvu na odziv pri sodelovanju glede kongresa.

Kot svojega zastopnika na zagrebškem kongresu je imenoval papež Pij XI. s posebnim pismom zastopnika sv. stolice v Beogradu nadškofa Pelegrinetti.

Prvi udeleženci kongresa so začeli prihajati v Zagreb s posebnimi ter navadnimi vlaki že v četrtek 14. avgusta. Kljub slabemu vremenu se je zbralo v noči od 14. na 15. avgusta že 20.000 udeležencev iz vseh raznih krajev naše države in iz inozemstva.

Prihod ter sprejem papeževskega odposlanca.

Dne 14. avgusta popoldne se je pripeljal iz Beograda v Zagreb kot papežev zastopnik na kongresu nuncij Pelegrinetti s svojim tajnikom. Na glavnem kolodvoru je bil sprejet kar najbolj slovesno v kraljevi čakalnici. Papeškega nuncija so sprejeli cerkveni dostojanstveniki z nadškofom dr. Bauerjem na čelu, zastopniki civilnih ter vojaških oblasti in predvsem zagrebški župan in podžupan. Visokega gosta so sprejeli po prvih pozdravih v kraljevo čakalnico, kjer ga je nagovoril v kratko jedrnatih besedah nadškof dr. Bauer, za njim župan dr. Srkulj, ki je naglašal dolžnost hvalečnosti Hrvatov napram sv. očetu posebno v časih bojev s Turki, ko so branili Hrvati svoje in ohranili svoje, za kar se imajo zahvaliti baš rimsko-katoliški Cerkvi.

Za slovesen sprejem ter pozdrav se je zahvalil nuncij v hrvaščini nadškofu dr. Bauerju ter županu kot zastopniku Zagreba. Pohvalil je mesto Zagreb, ki se je vedno ponašalo s svojo globoko vero in udanostjo Kristusovi Cerkvi.

Po slavnostnem sprejemu se je razvil spreved, ki je krenil na trg, kjer so obsule deklice papeževskega odposlanca s cvetjem. Nuncij se je peljal v kočiji, katero so spremljali slavnostno oble-

čeni huzarji. Na čelu spreveda je korakal župan s podžupanom, nato je sledila dolga vrsta avtomobilov z zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Spreved se je pomikal med ljudskimi množicami, katere je blagoslavljal papežev odposlanec. Ko je došel nuncij pred stolno cerkev, je priklopelo ljudsko navdušenje do vrhunca. Pred stolnico je pozdravil odposlanca v imenu duhovščine pomožni škof dr. Premuš. Deklica je še izročila nunciju med nagovorom šopek, nakar je bil uhođ v cerkev. Ob tej priliki je imel nadškof dr. Bauer pridigo o Kristusu ter evharistiji. Pridigo so poslušale tudi ljudske množice na Jelačićevem trgu, kjer so bili nameščeni zvočniki in so prenašali škofove besede po radio-postaji. Po cerkvenem opravi se je podal nuncij v nadškofijski dvorec. Zvečer se je še vršila s sodelovanjem katoliških društev v gledališču slavnostna akademija.

Prvi dan kongresa.

Prvi dan kongresa na Marijin praznik 15. avgusta je pričel s slovesno škofovo sv. mašo.

Ob 10. uri dopoldne se je vršilo v prostorih zagrebškega velesejma veličastno evharistično zborovanje, katerega se je udeležilo mnogo tisoč vernikov, papeški nuncij, mnogo škofov in cerkvenih dostojanstvenikov. Slovence sta pripeljala na kongres dva posebna vlaka iz Maribora ter Ljubljane. Francoske katoličane je zastopal monsignor Daniel Bergey s tremi drugimi duhovniki. Ameriške katoličane je zastopal škof dr. Noll iz Indianopolisa. Od Poljakov je prisostvoval zborovanju nadškof Leopold Bilko. Precej močno češko delegacijo je vodil župnik Zamikal iz Olomuca, gradiščanske Hrvate župnik Ignac Horvat, Slovake pa škof Pavel Jantauš. Ukrajinci so prišli pod vodstvom škofa Gojdiča. Zborovanju je prisostvovalo tudi mnogo novinarjev iz Zagreba, Beograda in Ljubljane ter več novinarjev iz inozemstva, zlasti iz Poljske. Zborovanje je otvoril s pozdravnim govorom zagrebški pomožni škof dr. Premuš, ki je tudi predlagal soglasno predsedstvo kongresa. Na predsednikov predlog sta bili med navdušenjem odobreni pozdravni brzojavki papežu ter kralju.

Ko je zavzelo predsedstvo svoja mesta, so sledila predavanja, nanašajoča se na razna verska vprašanja.

Glavna proslava

se je vršila v nedeljo 17. avgusta, ko je bilo v Zagrebu zbranih 200.000 ljudi, ki so prihitali iz vseh delov naše države. Ob 9. uri predpoldne je bila na Jelačićevem trgu slovesna sv. maša, katero je daroval nuncij Pelegrinetti. Med službo božjo je imel nadškof dr. Bauer pridigo: «Evharištija, — moč vere.»

Zaključek evharističnega kongresa je bila nedeljska popoldanska procesija, v kateri je nosil Najsvetejše papežev zastopnik Pelegrinetti in je trajala dve uri. V sprevedu je bilo 60 godbkrog 100.000 ljudi in gledalce cenijo na 150.000. Med sprevedom so množice posebno navdušeno pozdravljale Čehe in Slovence.

Po zaključku procesije je prečital nadškof dr. Bauer molitev hrvatskega naroda evharističnemu Srcu Jezusa, katero je ponavljala vsa množica. — Nadškof je še podelil blagoslov, nakar so ljudje zapustili zborovalni prostor.

NOVICE

Slavnost v št. Ilju v Slov. goricah. Spored šentiljske slavnosti dne 8. septembra bo ta-le: Zjutraj ob 6. uri bo v domači cerkvi slovesna služba božja s primernim govorom. Popoldne ob 2. uri bode pred šentiljskim kolodvorom slovesen sprejem gostov, ki pridejo z vlakom. Nato korakamo skupno v cerkev, kjer bodo slovesne večernice. Po službi božji gremo na slavnostni prostor pred Občinskim domom, popreje »Südmarkhofom«, kjer je bila l. 1910 zbrana nemškutarska sodrga, ki nas je dejansko napadala. Pozdravni govor bo imel gospod Thaler, ki je bil prvi slovenski župan. Igrala bo Katol. Omladina iz Maribora, pel pa bo pevski zbor mariborskega društva »Maribor«. Glavni govor pa bo imel oče Slovenskega doma in najzaslužnejši prvoboritelj št. Ilja, bivši narodni poslanec domači rojak gospod Franjo Žebot. Nato sledijo razni drugi govori; odpotlala se bo tudi vdanostna brzovajka Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru I. v imenu najsevernejših Jugoslovanov. Na koncu bo domači župnik, ki deluje že blizu 30 let na tej meji, slovesno v imenu vseh obmejnih Slovencev prisegel Jugoslaviji zvestobo. Po oficijelnem delu se bo razvila domača veselica. — V nedeljo dne 7. septembra izide »Ilustrovani Slovenec« ki bo prinesel slike iz št. Ilja in pričel kratko zgodovino. Ta številka se bo razprodajala na slavnostnem prostoru. — Pondeljek dne 8. septembra vsi v št. Ilju!

Važno za duhovščino! Društvo katehetov lavantinske škofije ima občni zbor dne 25. avgusta ob 10. uri predpoldne v mariborskem dijaškem semenišču. — Škofijska zveza društva »Krišćanska šola« ima občni zbor v ponda-

ljek dne 25. avgusta ob 9. uri v dijaškem semenišču v Mariboru.

Grozna nesreča na evharističnem kongresu v Zagrebu. Ob priliki proslave zagrebškega evharističnega kongresa je pričel zvečer 16. avgusta ob 9. uri ognjemet na igrišču Concordije. Ogromne ljudske množice niso imele prostora na igrišču in radi tega so splezali ljudje na železniški nasip in na progo, odkoder so se divili čarobnim prizorom ognjemeta. Vse je bilo zatopljeno v predstavo in nikdo ni pazil na progo in na morebitni prihod vlakov. Krog pol desete je privozil tovrstni vlak. Radi teme nista opazila ne vlako- in ne strojevodja ljudi in vlak je zavozil v množico. Ranjenci so zakričali in z nasipa so se kotalili mrtvi in ranjeni. Višek nesreče je bil na železniškem mostu, kjer ljudje niso mogli radi ograje pobegniti in jih je vse povozil vlak. Na levo in desno so padali na pod mostom vodečo cesto ranjeni ter mrtvi. Grozna nesreča je zahtevala 5 mrtvih žrtev in 16 hudo ranjenih.

Padla z okna in obležala mrtva. Dne 12. avgusta je pomivala v Ormožu Antonija Meznarič okna na poslopju Ljudske posojilnice. Pri tem poslu je omahnila, padla z okna na trda cementna tla in obležala pri prici mrtva.

Smrtna nesreča. Posesnik Mihael Gorjup iz Gornjega vrha pri Grobelnem je peljal v sredo dne 13. avgusta iz gozda les na žago. Voz se je prevrnil in padel na komaj 30letnega kmeta s tako silo, da so potegnili v bližini se nahajajoči delavci Gorjupa mrtvega izpod voza.

Posledice deževnih nalivov. Radi močnih in skoro nepretrganih nalivov v sredo 13. avgusta je narasla Savinja in vsi njeni pritoki, ki so prestopili na mnogih krajih bregove. V celjski okolici sta povzročili poplave Voglajna in Ložnica. Povodenj s točo je obiskala tokrat tudi Dravinjsko dolino. Neurje so občutile posebno močno Poljčane z okolico. Tako krutega uničenja poljskih pridelkov kakor tokrat ne pomnijo v Spodnjih Poljčanah že celih osem let ne.

Ustrelil se je v Celju v mestnem vrtu 18letni dijak Franc Nerad.

Sreča v nesreči. Med postajama Polzela ter št. Peter je zadel 16. avgusta vlak v enovprežni, s hmeljem naloženi voz, last posestnika in mesarja Serdonerja iz Ločice. Vlak je zagrabil voz in ga vlekel precej daleč seboj. Konj se je slučajno oprostil ter zbežal, na vozu ležeči hlapec je še tudi pravočasno odskočil. Žrtev srečanja z vlakom pri prevozu preko ceste v vasi Ločica je postal le voz.

Žrtev električnega toka. Pri ogledovanju novega kopaljšča v Rimskih toplicah se je zapletla 20letna Marija Zupan med električno žico in obležala na Veliko Gospojnico mrtva.

Plaz in skala. Dne 14. avgusta se je vsled plaza odtrgala v hribu Mirkec nad Jesenicami na Kranjskem orjaška skala, ki je pomandrala pod seboj tri hiše. Človeških žrtev ni bilo, ker so ljudje že videli naprej bližajočo se nevarnost

Trupla neznanega utopljenke so našli v Hajdučkah pri Slovenji vasi. Neznanka bo stara okrog 30 let, je podolgovatega obraza ter kostanjevih las. Na sebi ima plavo krilo, bele nogavice in in visoke čevlje.

Nesreča na Dravi. Dne 15. avgusta se jepripetila na Dravi v djudjevaškem okraju na Hrvaškem nesreča, ki je zahtevala 22 smrtnih žrtev. Prevrnil se je čoln, ki je prevažal ljudi preko Drove od popoldanske službe božje. Ponesrečila so skoro le ženske.

Otrok zgorel vpriči staršev. Pri Selišeku v Dobrovljah pri Braslovčah so pekli kruh in štiriletna hčerkica je ostala sama v kuhinji. Ker je bil otrok brez nadzorstva, se mu je od žareče peči užgala oblekca, da je bila revica naenkrat v plamenih in tekla iz hiše. Starši, ki so bili priča groznemu prizoru, so prihitali na pomoč z vodo, a je že bilo prepozno. Deklica je umrla radi opeklina.

Električni tok ga je ubil. V sredo 13. avgusta je bila proti večeru nad Mariborom ter okolico nevihta z udarci strele. Poškodovan je bil ob tej priliki v Mariboru transformator št. 35. Mestni monter Viljem Rebernak se je podal v transformator, da popravi škodo, a se je pri tem dotaknil žic z visoko napetostjo. Sunek toka je bil tako silen, da je Rebernak kmalu za tem umrl v bolnici.

Utonila je v Dravinji dne 11. avgusta šolarica Hrga Pavla. V šoli je bila vzor drugim součenkam. Do sedaj je niso našli ne v Dravinji in ne v Dravi.

Strašna toča je obiskala na Veliko Gospojnico Dolenjsko in Belo Krajino. Uničeni so vsi jesenski poljski pridelki.

Električna zadeva v št. Vidu pri Ptuju, kakor smo že omenjali, zelo napreduje. Priglašenih je večje število, kakor smo se nadejali. Čudno pa je, da ima elektrika tudi nasprotnike, čeprav je velike važnosti za faro Sv. Vida.

Dva brzovlaka trčila. Dne 14. avgusta sta trčila na progi Bukarešta-Konstanca v Rumuniji dva brzovlaka. Nesreča je zahtevala 12 mrtvih in 20 težko ranjenih.

Strahovita neurja z viharji so divjala 14. avgusta nad italijanskim mestom Neapolj, kjer je trgal vihar strehe ter jih odnašal po zraku. Po zraku so frčali zaboji z blagom, ročni vozički ter košare s sadjem. Ubite so bile 4 osebe, nad 100 ranjenih. Na jugovzhodni obali japonskih otokov je divjal istega dne silovit vihar — tajfun, ki je povzročil mnogo škode.

Pri hemorodalni bolezni, zagatenju, natrganih črevah, abscesih, tesnobi v prsih, hudem srčnem utripanju, napadih omotice prinaša uporaba »Franz Josefove« grenčice vedno prijetno olajšanje, čisto tudi popolno ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notranje bolezni svetujejo v mnogih slučajih, da naj pijejo taki bolniki vsak dan zjutraj in zvečer pol čaše »Franz Josefove« vode. »Franz Josefove« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Gospa, od Vas je odvisno, da si olajšate težko pranje! Kupujte dosledno pravo terpeninovno milo Gazela in uverili se bote, da govorimo resnico.